

Valtuustoaloite tasasuuruisten terveydenhoitomaksujen huojentamisesta tai perimättä jättämisestä Kanta-Hämeen hyvinvointialueella

Aluevaltuusto 21.04.2026 § 22
3908/00.01.03.00/2026

Selostus

Valtuuston kokouksessa 21.4.2026 on jätetty valtuustoaloite tasasuuruisten terveydenhoitomaksujen huojentamisesta tai perimättä jättämisestä Kanta-Hämeen hyvinvointialueella

Aloitteen on allekirjoittanut Mia Heinonen, Ranjith Kumar Prabhakaran, Silja Nurmi, Timo Viitanen, Kylli Kylliäinen, Terhi Lehtonen, Satu Taiveaho, Vuokko Syväntö, Minna Lax, Salla Fagerström, Marko Mustiala, Minna Belik, Tarja Kirkkola-Helenius, Satu Viksten, Juhani Lehto, Erja Hirviniemi, Ville Viitanen, Aapo Reima, Merja Taponen, Leena Suojala, Johanna Häggman, Johanna Wiisak, Eero Pura, Anne Lindgren, Karri Vanttaja, Maija Kranni, Emma Kolu, Heini Ristavaara ja Emmi Lintonen.

Valtuustoaloite:

”Me aloitteen allekirjoittaneet esitämme, että Kanta-Hämeen Hyvinvointialueella otetaan käyttöön myös tasasuuruisten terveydenhoitomaksujen huojentaminen tai perimättä jättäminen.

Sosiaali- ja terveysministeriö suosittelee, että hyvinvointialueet ottaisivat asiakasmaksulain 11 §:n mukaisesti käyttöönsä mahdollisuuden jättää perimättä tai alentaa myös tasasuuruisia terveydenhuollon maksuja, joita alentamisen tai perimättä jättämisen velvoittavuus ei nykyisen lain nojalla suoraan koske. Ministeriö katsoo, että tätä on erityisesti syytä harkita sellaisten maksujen ja asiakkaiden suhteen, joiden kohdalla voi olla erityinen riski siitä, että maksut vaarantaisivat toimeentulon edellytyksiä tai lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista.

Mikäli hyvinvointialue päättää edellä suositellusti huojentaa maksuja, on päätöksenteon sekä huojentamismenettelyjen selkeyden varmistamiseksi tärkeää, että aluevaltuustossa tai toimivaltaisessa alemmassa toimielimessä tehdään päätös huojentamismenettelyn soveltamisesta sekä perusteista. Hyvinvointialueen tulee lisäksi varmistaa, että tieto hyvinvointialueella sovellettavasta huojentamista koskevasta soveltamisalasta ja menettelyistä on tiedotettu ja ohjeistettu selkeällä tavalla. Näin toimimalla varmistettaisiin mahdollisimman ymmärrettävät ja sujuvat menettelyt niin asiakkaalle kuin viranomaisille.

Perustuslakivaliokunta on tulkintakäytännössään todennut, että riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamisessa jokaiselle on merkittävänä ulottuvuutena se, että asiakasmaksut eivät suuruutensa takia saa siirtää kyseisiä palveluja niitä tarvitsevien ulottumattomiin (PeVL 8/1999 vp). Perustusvaliokunta on lisäksi todennut, etteivät sosiaali- ja terveydenhuollosta perittävät maksut saa johtaa siihen, että niitä tarvitsevat joutuvat turvautumaan perustuslain 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuun viimesijaiseen toimeentuloturvaan (esim. PeVL 21/2016 vp).

Asiakasmaksulakiin on kirjattu asiakasmaksun alentamisen ja perimättä jättämisen ensisijaisuus suhteessa toimeentulotukeen. Säännöksellä on haluttu lisätä tuolloin sosiaali- ja terveyspalveluista vastanneiden kuntien, nykyisten hyvinvointialueiden, tietoisuutta huojentamista koskevasta

veloitteesta sekä perustuslakivaliokunnan kannasta, jonka mukaan maksun alentamisen, sen kokonaan poistamisen tai jo määrätyn maksun perimättä jättämisen olisi aina oltava ensisijaisia toimenpiteitä toimeentulotukeen nähden.

Säännöksen tarkoituksena ei sen sijaan ole ollut estää toimeentulotuen hakemista tai myöntämistä ennen maksun alentamista ja perimättä jättämistä koskevan asian ratkaisemista. Säännökseen lisättiin myös maksun alentamista tai perimättä jättämistä koskeva yleinen tiedonantovelvollisuus.

Maksuja ei tule lähtökohtaisesti siirtää toimeentulotukeen maksettavaksi, vaan hyvinvointialueen on ensisijaisesti tehtävä asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä koskeva arviointi, sekä arvioinnin perusteella päätös maksun huojentamista koskien.

Tasasuuruisten terveydenhoitomaksujen huojentaminen tai perimättä jättäminen on erittäin tärkeää niissä asiakasryhmissä, jotka ovat pienituloisia. Asiakkaat jotka, eivät ole toimeentulotuen piirissä eivätkä saa toimeentulotukea, koska jäävät tulojensa takia niukasti toimeentulotuen ulkopuolelle. Tähän pienituloisten ryhmään kuuluu yksinhuoltajaperheitä, työttömyyden kohdanneita perheitä, opiskelijoita sekä pientä eläkettä saavia eläkeläisiä.

Forssassa 21.4.2026”

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 132 §

Puheenjohtajan päätösesitys

Aluevaltuusto päättää merkitä tiedoksi kokouksessa jätetyn valtuustoaloitteen ja lähettää sen aluehallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös

Aluevaltuusto hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Päätösesitys / aluehallitus

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta